

I

(Legislativní akty)

SMĚRNICE

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2013/48/EU

ze dne 22. října 2013

o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 82 odst. 2 písm. b) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

po konzultaci s Výborem regionů,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽²⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), článek 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“) a článek 14 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech zakotvují právo na spravedlivý proces. Čl. 48 odst. 2 Listiny zaručuje respektování práva na obhajobu.
- (2) Unie si stanovila cíl udržovat a rozvíjet prostor svobody, bezpečnosti a práva. Podle závěrů předsednictví ze zasedání Evropské rady v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999, a zejména bodu 33 těchto závěrů, by měla být zásada vzájemného uznávání rozsudků a jiných rozhodnutí justičních orgánů základním kamenem justiční spolupráce v občanských i trestních věcech v rámci

Unie, neboť posílené vzájemné uznávání a nezbytné sblížení právních předpisů by usnadnilo spolupráci mezi příslušnými orgány a soudní ochranu práv jednotlivce.

- (3) Podle čl. 82 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) „justiční spolupráce v trestních věcech je v Unii založena na zásadě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí ...“.
- (4) Provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech předpokládá vzájemnou důvěru členských států v systémy trestního soudnictví ostatních členských států. Rozsah vzájemného uznávání závisí do značné míry na řadě činitelů, mezi něž patří mechanismy na ochranu práv podezřelých nebo obviněných osob a společné minimální normy nezbytné pro snazší uplatňování zásady vzájemného uznávání.
- (5) Přestože jsou všechny členské státy stranami EÚLP a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, zkušenosti ukazují, že tato skutečnost sama o sobě nezaručuje vždy dostatečnou úroveň důvěry v systémy trestního soudnictví jiných členských států.
- (6) Vzájemné uznávání rozhodnutí v trestních věcech lze úspěšně provádět pouze v prostředí důvěry, v němž nejen justiční orgány, ale i všichni účastníci trestního řízení považují rozhodnutí justičních orgánů jiných členských států za rovnocenná rozhodnutím vlastních orgánů, což vyžaduje nejen důvěru v přiměřenost pravidel jiných členských států, ale i důvěru v to, že jsou uvedena pravidla správně uplatňována. Posílení vzájemné důvěry vyžaduje podrobná pravidla pro ochranu procesních práv a záruk vyplývajících z Listiny, EÚLP a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Vyžaduje rovněž, aby se pomocí této směrnice a jiných opatření v Unii dále rozvíjely minimální normy stanovené v Listině a v EÚLP.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 43, 15.2.2012, s. 51.

⁽²⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 10. září 2013 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 7. října 2013.

- (7) Ustanovení čl. 82 odst. 2 Smlouvy o fungování EU upravuje stanovení minimálních pravidel použitelných v členských státech pro usnadnění vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a policejní a justiční spolupráce v trestních věcech s přeshraničním rozměrem. V uvedeném ustanovení se uvádějí „práva osob v trestním řízení“ jako jedna z oblastí, v nichž mohou být minimální pravidla stanovena.
- (8) Společná minimální pravidla by měla vést k posílení důvěry v systémy trestního soudnictví všech členských států, což by mělo vést k účinnější justiční spolupráci v atmosféře vzájemné důvěry a k podpoře kultury základních práv v Unii. Tato společná minimální pravidla by měla rovněž vést k odstranění překážek volného pohybu občanů na území členských států. Tato společná minimální pravidla by se měla vztahovat na právo na přístup k obhájci v trestním řízení, právo na informování třetí strany po zbavení osobní svobody a právo na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody.
- (9) Dne 30. listopadu 2009 přijala Rada usnesení o cestovní mapě pro posílení procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení (dále jen „cestovní mapa“) ⁽¹⁾. Cestovní mapa vyzvala k postupnému přijetí opatření týkajících se práva na překlad a tlumočení (opatření A), práva na informace o právech a o obvinění (opatření B), práva na právní poradenství a právní pomoc (opatření C), práva na komunikaci s příbuznými, zaměstnavateli a konzulárními úřady (opatření D) a zvláštní ochrany pro podezřelé nebo obviněné osoby, které jsou zranitelné (opatření E). Cestovní mapa zdůrazňuje, že pořadí těchto práv je pouze orientační, a může proto dojít k jeho změně v souladu s prioritami. Cestovní mapa je navržena jako funkční celek; teprve poté, co budou provedeny všechny její části, budou naplno pocítovány její pozitivní účinky.
- (10) Dne 11. prosince 2009 Evropská rada cestovní mapu uvítala a učinila ji součástí Stockholmského programu – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je ⁽²⁾ (bod 2.4). Evropská rada zdůraznila, že cestovní mapa není vyčerpávající, a vyzvala Komisi, aby posoudila další prvky minimálních procesních práv podezřelých a obviněných osob a vyhodnotila, zda je třeba se v zájmu podpory lepší spolupráce v této oblasti zabývat dalšími otázkami, jako je například presumpce nevinny.
- (11) Dosud byla přijata dvě opatření podle cestovní mapy, a to směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení ⁽³⁾ a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení ⁽⁴⁾.
- (12) Tato směrnice stanoví minimální pravidla týkající se práva na přístup k obhájci v trestním řízení a v řízení podle rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy ⁽⁵⁾ (dále jen „řízení týkající se evropského zatýkacího rozkazu“), práva na informování třetí strany po zbavení osobní svobody a práva na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody. Tímto směrnicí podporuje uplatňování Listiny, zejména jejích článků 4, 6, 7, 47 a 48, přičemž vychází z článků 3, 5, 6 a 8 EÚLP, jak jsou vykládány Evropským soudem pro lidská práva, který ve své judikatuře průběžně stanovuje standardy týkající se práva na přístup k obhájci. Tato judikatura mimo jiné stanoví, že pro zaručení spravedlivého řízení je třeba, aby podezřelá nebo obviněná osoba mohla obdržet celou řadu služeb, které bezprostředně souvisí s právní pomocí. V tomto ohledu by obhájce podezřelé nebo obviněné osoby měl mít možnost zajistit bez omezení základní náležitosti obhajoby.
- (13) Aniž jsou dotčeny povinnosti členských států plynoucí z EÚLP, pokud jde o zajištění práva na spravedlivý proces, neměla by se pro účely této směrnice řízení o méně závažných kázeňských prohřešcích vedená ve věznici a řízení o činech spáchaných v rámci armády vedená velícím důstojníkem považovat za trestní řízení.
- (14) Při provádění této směrnice by měla být zohledněna ustanovení směrnice 2012/13/EU, která stanoví, že každá podezřelá nebo obviněná osoba je neprodleně poučena o svém právu na přístup k obhájci a každá podezřelá nebo obviněná osoba, která byla zatčena nebo zadržena, obdrží neprodleně písemné poučení o právech obsahující informace o právu na přístup k obhájci.
- (15) Pojem „obhájce“ se v této směrnici vztahuje na všechny osoby, které mají podle vnitrostátních právních předpisů kvalifikaci a oprávnění k poskytování právního poradenství a právní pomoci podezřelým a obviněným osobám, a to i na základě oprávnění ze strany zmocněného subjektu.
- (16) V některých členských státech má pravomoc ukládat jiné sankce než odnětí svobody za poměrně méně závažné delikty jiný orgán než soud s příslušností v trestních věcech. Tak tomu může být například ve vztahu k dopravním deliktům, které jsou páchany ve větší míře a které lze zjistit při dopravní kontrole. V takových případech by bylo nepřiměřené požadovat, aby příslušné orgány zajišťovaly veškerá práva podle této směrnice. V členských státech, jejichž právo umožňuje uložení

⁽¹⁾ Úř. věst. C 295, 4.12.2009, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. C 115, 4.5.2010, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. L 280, 26.10.2010, s. 1.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 142, 1.6.2012, s. 1.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 190, 18.7.2002, s. 1.

sankce za méně závažné delikty takovým orgánem, přičemž proti jeho rozhodnutí se lze odvolat nebo existuje jiná možnost, jak se v této věci obrátit na soud s příslušností v trestních věcech, by se proto tato směrnice měla vztahovat pouze na taková řízení před uvedeným soudem.

- (17) V některých členských státech se určité méně závažné delikty, zejména méně závažné dopravní delikty, méně závažné delikty proti obecným místním vyhláškám a méně závažné delikty proti veřejnému pořádku, považují za trestné činy. V takových případech by bylo nepřiměřené požadovat, aby příslušné orgány zajišťovaly veškerá práva podle této směrnice. Pokud právní předpisy členského státu v souvislosti s méně závažnými delikty stanoví, že jako sankci nelze uložit odnětí svobody, měla by se tato směrnice vztahovat pouze na řízení před soudem s příslušností v trestních věcech.
- (18) Oblastí působnosti této směrnice ve vztahu k určitým méně závažným deliktům by neměly být dotčeny povinnosti členských států plynoucí z EÚLP, pokud jde o zajištění práva na spravedlivý proces, a to včetně získání právní pomoci obhájce.
- (19) Členské státy by měly zajistit, aby podezřelý nebo obviněná osoba měla právo na přístup k obhájci bez zbytečného prodlení v souladu s touto směrnicí. V každém případě by podezřelým nebo obviněným osobám měl být umožněn přístup k obhájci během trestního řízení probíhajícího před soudem, pokud se tohoto práva nevzdaly.
- (20) Pro účely této směrnice pojem výslech nezahrnuje předběžný výslech policejním nebo jiným orgánem činným v trestním řízení, jehož účelem je zjistit totožnost dotčené osoby, ověřit držení zbraní nebo jiné obdobné bezpečnostní otázky nebo určit, zda je třeba zahájit vyšetřování, například v průběhu silniční kontroly nebo při běžných náhodných kontrolách, kdy dosud nebyla určena podezřelá nebo obviněná osoba.
- (21) Pokud se jiná než podezřelá nebo obviněná osoba, například svědek, stane podezřelou nebo obviněnou osobou, měla by být tato osoba chráněna před výpovědí ve vlastní neprospěch a mít právo nevypovídat, jak potvrzuje judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Tato směrnice proto výslovně odkazuje na konkrétní situaci, kdy se taková osoba v rámci trestního řízení v průběhu výslechu policejním či jiným orgánem činným v trestním řízení stane osobou podezřelou nebo obviněnou. Pokud se jiná než podezřelá nebo obviněná osoba v průběhu takového výslechu podezřelou nebo obviněnou osobou stane, měl by být výslech okamžitě přerušena. Výslech však může pokračovat, pokud byla dotčená osoba uvědomena o tom, že je podezřelou nebo obviněnou osobou, a má možnost plně uplatňovat svá práva stanovená v této směrnici.
- (22) Podezřelý nebo obviněný osoby by měly mít právo scházet se o samotě s obhájcem, který je zastupuje. Členské státy mohou učinit praktická opatření týkající se délky trvání a četnosti těchto schůzek, přičemž zohlední okolnosti řízení, zejména složitost případu a příslušné procesní kroky. Členské státy mohou rovněž učinit praktická opatření pro zajištění bezpečnosti, zejména obhájce a podezřelý nebo obviněný osoby, na místě, kde taková schůzka probíhá. Tato praktická opatření by neměla narušit účinný výkon nebo samotnou podstatu práva podezřelých nebo obviněných osob scházet se se svým obhájcem.
- (23) Podezřelá nebo obviněná osoba by měla mít právo komunikovat s obhájcem, který ji zastupuje. Tato komunikace může probíhat v kterékoli fázi, a to i před samotným výkonem práva scházet se s uvedeným obhájcem. Členské státy mohou učinit praktická opatření, pokud jde o úpravu délky trvání, četnost a prostředky takové komunikace, a to i v souvislosti s použitím videokonference a jiných komunikačních technologií, aby umožnily uskutečnění této komunikace. Taková praktická opatření by neměla narušit účinný výkon nebo samotnou podstatu práva podezřelých nebo obviněných osob komunikovat se svým obhájcem.
- (24) V souvislosti s některými méně závažnými delikty by tato směrnice neměla členským státům bránit v zajištění práva podezřelý nebo obviněný osoby na přístup k obhájci prostřednictvím telefonu. Omezení daného práva tímto způsobem by však mělo být vyhrazeno pro případy, kdy podezřelá nebo obviněná osoba nebude vyslýchána policejním nebo jiným orgánem činným v trestním řízení.
- (25) Členské státy by měly zajistit, aby podezřelý nebo obviněný osoby měly právo na přítomnost a aktivní účast svého obhájce v průběhu výslechu prováděného policejním nebo jiným orgánem činným v trestním řízení či justičním orgánem, včetně průběhu soudního jednání. Tato účast by měla být vykonávána v souladu s postupy podle vnitrostátního práva, které mohou upravovat účast obhájce v průběhu výslechu podezřelý nebo obviněný

osoby prováděného policejním nebo jiným orgánem činným v trestním řízení či justičním orgánem, jakož i v průběhu soudního jednání, pokud tyto postupy nenaaruší účinný výkon a samotnou podstatu dotčeného práva. Během výslechu podezřelé nebo obviněné osoby prováděného policejním nebo jiným orgánem činným v trestním řízení či justičním orgánem nebo v průběhu soudního jednání může obhájce mimo jiné v souladu s uvedenými postupy klást otázky, požadovat vysvětlení a činit prohlášení, která by měla být zaznamenána podle vnitrostátního práva.

- (26) Podezřelé nebo obviněné osoby mají právo na přítomnost svého obhájce při vyšetřovacích úkonech nebo úkonech za účelem shromáždění důkazních prostředků, pokud jsou stanoveny v příslušných vnitrostátních právních předpisech a pokud se vyžaduje nebo umožňuje, aby byly podezřelé nebo obviněné osoby přítomny. Tyto úkony by měly zahrnovat alespoň identifikaci, během níž je podezřelá nebo obviněná osoba přítomna mezi jinými osobami za účelem identifikace ze strany oběti nebo svědka; konfrontaci, během níž je podezřelá nebo obviněná osoba přítomna spolu s jedním nebo více svědky nebo oběťmi, pokud mezi nimi dojde k neshodě týkající se důležitých skutečností nebo otázek, a rekonstrukci místa trestného činu za přítomnosti podezřelé nebo obviněné osoby za účelem lepšího pochopení způsobu a okolností, za nichž byl trestný čin spáchán, a aby mohly být podezřelé nebo obviněné osobě položeny konkrétní otázky. Členské státy mohou učinit praktická opatření, pokud jde o účast obhájce při vyšetřovacím úkonu nebo úkonu za účelem shromáždění důkazních prostředků. Tato praktická opatření by neměla narušit účinný výkon a samotnou podstatu dotčeného práva. Přítomnost obhájce při vyšetřovacím úkonu nebo úkonu za účelem shromáždění důkazních prostředků je třeba zaznamenat postupem pro pořizování záznamů podle práva dotčeného členského státu.
- (27) Členské státy by měly podniknout kroky ke zpřístupňování obecných informací, například na internetových stránkách nebo prostřednictvím informačního letáku, který je k dispozici na policejních stanicích s tím, že tyto informace mají podezřelým nebo obviněným osobám napomoci při získání obhájce. Členské státy by však nemusely aktivně činit kroky k zajištění obhájce podezřelým nebo obviněným osobám, které nejsou zbaveny osobní svobody, nezajistí-li si ho samy. Dotčená podezřelá nebo obviněná osoba by měla mít možnost svobodně kontaktovat a konzultovat obhájce a nechat si od něho poskytnout pomoc.
- (28) Pokud jsou podezřelé nebo obviněné osoby zbaveny osobní svobody, měly by členské státy učinit nezbytná opatření s cílem zajistit, aby tyto osoby mohly účinně

uplatnit své právo přístupu k obhájci, a to i tím, že zajistí pomoc obhájce v případě, že dotčená osoba žádného nemá, s výjimkou případů, kdy se tyto osoby daného práva vzdaly. Tato opatření by mohla mimo jiné stanovit, že příslušné orgány zajistí pomoc obhájce na základě seznamu obhájců, kteří jsou k dispozici, z něhož by si podezřelá nebo obviněná osoba mohla vybrat. Součástí těchto opatření by případně mohla být i opatření týkající se právní pomoci.

- (29) Podmínky, za kterých jsou podezřelé nebo obviněné osoby zbaveny osobní svobody, by měly v plné míře splňovat normy plynoucí z EULP, Listiny a judikatury Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) a Evropského soudu pro lidská práva. Při poskytování pomoci podle této směrnice podezřelé nebo obviněné osobě, která je zbavena osobní svobody, by měl mít dotčený obhájce možnost dotázat se příslušných orgánů na podmínky, za kterých je daná osoba zbavena osobní svobody.
- (30) V případech zeměpisné vzdálenosti podezřelé nebo obviněné osoby, například v zámořských územích nebo v případě, kdy členský stát provádí vojenské operace mimo své území nebo se takových operací účastní, mají členské státy možnost se dočasně odchýlit od práva podezřelé nebo obviněné osoby na přístup k obhájci bez zbytečného prodloužení po zbavení svobody. Během takové dočasné odchylky by příslušné orgány neměly provádět výslech dotčené osoby nebo jakékoli vyšetřovací úkony nebo úkony za účelem shromáždění důkazních prostředků stanovené v této směrnici. Pokud nelze umožnit okamžitý přístup k obhájci z důvodu zeměpisné vzdálenosti podezřelé nebo obviněné osoby, měly by členské státy umožnit komunikaci prostřednictvím telefonu nebo videokonference s výjimkou případů, kdy je to nemožné.
- (31) Členské státy by měly mít možnost se dočasně odchýlit od práva na přístup k obhájci v přípravném řízení, pokud je v naléhavých případech třeba odvrátit vážné nepříznivé důsledky pro život, svobodu nebo tělesnou nedotknutelnost určité osoby. Během dočasné odchylky z tohoto důvodu příslušné orgány mohou podezřelé nebo obviněné osoby vyslýchat bez přítomnosti obhájce, pokud byly informovány o svém právu nevypovídat a mohou tohoto práva využít a pokud provedení tohoto výslechu není na újmu práva na obhajobu, včetně práva nevypovídat ve vlastní neprospěch. Výslech lze provádět pouze za účelem získání informací nezbytných pro odvrácení vážných nepříznivých důsledků pro život, svobodu či tělesnou nedotknutelnost určité osoby a v rozsahu nezbytném pro tento účel. Jakékoli zneužití této odchylky by v zásadě nenapravitelně poškodilo právo na obhajobu.

- (32) Členské státy by měly mít rovněž možnost se dočasně odchýlit od práva na přístup k obhájci v přípravném řízení, pokud vyšetřovací orgány musí nezbytně přijmout okamžitá opatření umožňující zabránit závažnému ohrožení trestního řízení, zejména zničení nebo pozměnění nejdůležitějších důkazů nebo ovlivňování svědků. Během dočasné odchylky z tohoto důvodu mohou příslušné orgány podezřelé nebo obviněné osoby vyslýchat bez přítomnosti obhájce, pokud byly informovány o svém právu nevypovídat a mohou tohoto práva využít a pokud provedení tohoto výsledku není na újmu práva na obhajobu, včetně práva nevypovídat ve vlastní neprospěch. Výslech lze provádět pouze za účelem získání informací nezbytných pro zabránění závažnému ohrožení trestního řízení a v rozsahu nezbytném pro tento účel. Zneužití této odchylky by v zásadě nenapravitelně poškodilo právo na obhajobu.
- (33) Důvěrnost komunikace mezi podezřelou nebo obviněnou osobou a jejím obhájcem je zásadní pro zajištění účinného výkonu práva na obhajobu a je nezbytnou součástí práva na spravedlivý proces. Členské státy by proto měly bez výjimky respektovat důvěrnost schůzek a jiných způsobů komunikace mezi obhájcem a podezřelou nebo obviněnou osobou při výkonu práva na přístup k obhájci, které je uvedeno v této směrnici. Touto směrnicí nejsou dotčeny postupy pro řešení situace, kdy existují objektivní a skutkové okolnosti, na jejichž základě existuje podezření, že se obhájce podílel spolu s podezřelou nebo obviněnou osobou na trestném činu. Jakoukoli trestnou činnost obhájce nelze považovat za legitimní pomoc podezřelým nebo obviněným osobám v rámci této směrnice. Z povinnosti respektovat důvěrnost pro členské státy nevyplývá pouze povinnost zdržet se zasahování do této komunikace nebo přístupu k ní, nýbrž i povinnost, aby v případě, kdy jsou podezřelé nebo obviněné osoby zbaveny svobody nebo se jinak nacházejí na místě, které je pod státní kontrolou, zajistily, aby komunikace probíhala způsobem, který prosazuje a chrání důvěrnost. Tímto nejsou dotčeny mechanismy zavedené ve vazebních zařízeních, jako je kontrola korespondence, jejichž účelem je zabránit tomu, aby zadržným osobám byly zaslány nedovolené zásilky, pokud tyto mechanismy neumožňují příslušným orgánům čist obsah komunikace mezi podezřelými nebo obviněnými osobami a jejich obhájcem. Touto směrnicí nejsou dotčeny ani postupy stanovené ve vnitrostátních právních předpisech, podle nichž lze zamítnout předávání korespondence, pokud odesílatel nesouhlasí s tím, aby korespondence byla nejprve předložena příslušnému soudu.
- (34) Touto směrnicí by nemělo být dotčeno porušení důvěrnosti, které souvisí s prováděním zákonného dohledu ze strany příslušných orgánů. Touto směrnicí by neměla být dotčena ani činnost, například vnitrostátních zpravodajských služeb, prováděná pro zajištění národní bezpečnosti podle čl. 4 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“) nebo činnost, která spadá do oblasti působnosti článku 72 Smlouvy o fungování EU, podle něhož se hlava V věnovaná prostoru svobody, bezpečnosti a práva nedotýká výkonu odpovědnosti členských států za udržování veřejného pořádku a ochranu vnitřní bezpečnosti.
- (35) Podezřelé nebo obviněné osoby, které byly zbaveny osobní svobody, by měly mít právo, aby alespoň jedna osoba, kterou si samy určí, například příbuzný nebo zaměstnavatel, byla bez zbytečného prodlení o této skutečnosti informována, pokud tím není dotčen řádný průběh trestního řízení proti dané osobě ani žádného jiného trestního řízení. Členské státy mohou učinit praktická opatření v souvislosti s uplatňováním tohoto práva. Taková praktická opatření by neměla narušit jeho účinný výkon a samotnou podstatu. V omezených výjimečných případech by však mělo být možné se od tohoto práva dočasně odchýlit, je-li to s ohledem na zvláštní okolnosti daného případu opodstatněno přesvědčivým důvodem ve smyslu této směrnice. Pokud mají příslušné orgány v úmyslu takovou dočasnou odchylku použít v souvislosti s konkrétní třetí osobou, měly by nejprve zvážit, zda by jiná třetí osoba určená podezřelou nebo obviněnou osobou mohla být informována o tom, že podezřelá nebo obviněná osoba byla zbavena svobody.
- (36) Podezřelé nebo obviněné osoby by v případě zbavení osobní svobody měly mít právo komunikovat bez zbytečného prodlení alespoň s jednou třetí osobou, kterou samy určí, například s příbuzným. Členské státy mohou výkon tohoto práva omezit nebo pozdržet s ohledem na závažné naléhavé požadavky nebo na přiměřené praktické požadavky. Tyto požadavky by mohly mimo jiné zahrnovat potřebu odvrátit vážné nepříznivé důsledky pro život, svobodu nebo tělesnou nedotknutelnost určité osoby, potřebu zabránit ohrožení trestního řízení, potřebu předejít trestnému činu, potřebu vyčkat soudního řízení a potřebu chránit oběti trestných činů. Pokud mají příslušné orgány v úmyslu omezit nebo pozdržet výkon práva komunikovat v souvislosti s konkrétní třetí osobou, měly by nejprve zvážit, zda by podezřelé nebo obviněné osoby mohly komunikovat s jinou třetí osobou, kterou samy určí. Členské státy mohou učinit praktická opatření v souvislosti s časovým rozvržením, prostředky, dobou trvání a četností komunikace s třetími osobami s ohledem na potřebu udržet řád a bezpečnost na místě, kde se osoba zbavená svobody nachází.

- (37) Právo podezřelých a obviněných osob zbavených osobní svobody na konzulární pomoc jsou zakotvena v článku 36 Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích z roku 1963, v níž je státům uděleno právo spojit se se svými státními příslušníky. Tato směrnice přiznává příslušné právo podezřelým nebo obviněným osobám zbaveným svobody, pokud si to přejí. Konzulární ochranu mohou vykonávat diplomatické orgány, jednají-li v postavení orgánů konzulárních.
- (38) Členské státy by ve svých právních předpisech měly jasně vymezit důvody a kritéria pro dočasné odchylky od práv přiznaných touto směrnicí a tyto dočasné odchylky využívat pouze v omezené míře. Takové dočasné odchylky by měly být přiměřené, měly by být důsledně časově omezené, neměly by být založeny výhradně na druhu nebo závažnosti údajného trestného činu a neměly by nepříznivě ovlivňovat spravedlivý průběh řízení. Členské státy by měly zajistit, aby v případech, kdy dočasnou odchylku podle této směrnice povolil jiný justiční orgán než soudce nebo soud, mohlo být toto rozhodnutí o povolení dočasné odchylky posouzeno soudem alespoň v průběhu řízení.
- (39) Podezřelým nebo obviněným osobám by mělo být umožněno, aby se vzdaly svého práva přiznaného jim touto směrnicí, pokud jim byly poskytnuty informace o obsahu daného práva a případných důsledcích rozhodnutí vzdát se tohoto práva. Při poskytování takových informací je třeba zohlednit konkrétní podmínky dotčených podezřelých nebo obviněných osob, včetně jejich věku a duševního a tělesného stavu.
- (40) Rozhodnutí vzdát se práva a okolnosti, za nichž bylo toto rozhodnutí učiněno, by měly být zaznamenány v souladu s postupem pro pořizování záznamů podle práva dotčeného členského státu. Pro členské státy by to nemělo vést k žádné další povinnosti zavádět nové mechanismy ani k žádné další administrativní zátěži.
- (41) Pokud podezřelá nebo obviněná osoba využije v souladu s touto směrnicí práva odvolat rozhodnutí vzdát se svého práva, nemělo by být nezbytné provést nový výslech nebo zopakovat procesní úkony, které byly provedeny během období, kdy se osoba dotčeného práva vzdala.
- (42) Osoby, na které se vztahuje evropský zatýkácí rozkaz (dále jen „vyžádané osoby“), by měly mít právo na přístup k obhájci ve vykonávajícím členském státě, aby mohly účinně vykonávat svá práva podle rámcového rozhodnutí 2002/584/SVV. Účastní-li se obhájce výslechu vyžádané osoby prováděného vykonávajícím justičním orgánem, může mimo jiné v souladu s postupem stanoveným ve vnitrostátních právních předpisech klást otázky, požadovat vysvětlení a činit prohlášení. Skutečnost, že se obhájce účastní výslechu, by se měla zaznamenat v souladu s postupem pro pořizování záznamů podle práva dotčeného členského státu.
- (43) Vyžádané osoby by měly mít právo scházet se o samotě s obhájcem, který je zastupuje ve vykonávajícím členském státě. Členské státy mohou přijmout praktická opatření týkající se délky trvání a četnosti těchto schůzek s ohledem na konkrétní okolnosti případu. Členské státy mohou rovněž přijmout praktická opatření pro zajištění bezpečnosti, zejména obhájce a vyžádané osoby, na místě, kde schůzka mezi obhájcem a vyžádanou osobou probíhá. Taková praktická opatření by neměla narušit účinný výkon a samotnou podstatu práva vyžádaných osob scházet se se svým obhájcem.
- (44) Vyžádané osoby by měly mít právo komunikovat s obhájcem, který je zastupuje ve vykonávajícím členském státě. Mělo by být možné, aby tato komunikace probíhala v kterékoli fázi, a to i před výkonem práva scházet se s obhájcem. Členské státy mohou přijmout praktická opatření, pokud jde o délku trvání, četnost a prostředky komunikace mezi vyžádanou osobou a jejím obhájcem, a to i v souvislosti s použitím videokonference a jiných komunikačních technologií, aby umožnily uskutečnění této komunikace. Taková praktická opatření by neměla narušit účinný výkon a samotnou podstatu práva vyžádaných osob komunikovat se svým obhájcem.
- (45) Vykonávající členské státy by měly učinit nezbytná opatření s cílem zajistit, aby vyžádané osoby mohly účinně uplatnit své právo přístupu k obhájci ve vykonávajícím členském státě, a to i tím, že zajistí pomoc obhájce v případě, že vyžádané osoby žádného nemají, s výjimkou případů, kdy se uvedeného práva vzdaly. Tato opatření, případně včetně opatření týkajících se právní pomoci, by se měla řídit vnitrostátním právem. Mohla by mimo jiné stanovit, že příslušné orgány zajistí pomoc obhájce na základě seznamu obhájců, kteří jsou k dispozici, z něhož by si vyžádané osoby mohly vybrat.
- (46) Příslušný orgán vydávajícího členského státu by měl poté, co byl informován o tom, že vyžádaná osoba si přejí v tomto členském státě jmenovat obhájce, poskytnout bez zbytečného prodlení vyžádané osobě informace, aby jí usnadnil jmenování obhájce v uvedeném členském státě. Tyto informace by mohly například zahrnovat aktuální seznam obhájců, nebo jméno obhájce působícího ve vydávajícím státě, který může poskytnout informace a poradenství ve věcech týkajících se evropského

zatýkáciho rozkazu. Členské státy by mohly požadovat, aby takový seznam sestavila příslušná advokátní komora.

- (47) Postup předávání má zásadní význam pro spolupráci členských států v trestních věcech. Dodržování lhůt stanovených v rámcovém rozhodnutí 2002/584/SVV má pro tuto spolupráci zvláštní význam. Proto platí, že ač by vyžádané osoby měly během řízení týkajícího se evropského zatýkáciho rozkazu mít možnost vykonávat v plném rozsahu svá práva podle této směrnice, je třeba uvedené lhůty dodržovat.
- (48) Jelikož dosud neexistuje legislativní akt Unie týkající se právní pomoci, měly by členské státy uplatňovat své vnitrostátní právní předpisy o právní pomoci, které by měly být v souladu s Listinou, EÚLP a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva.
- (49) V souladu se zásadou účinnosti práva Unie by členské státy měly zavést přiměřená a účinná opatření na ochranu práv, jež jednotlivcům světuje tato směrnice.
- (50) Členské státy by měly zajistit, aby při posuzování výpovědi podezřelých nebo obviněných osob nebo důkazních prostředků získaných při porušení jejich práva na obhájce nebo v případech, kdy byla v souladu s touto směrnicí povolena odchylka od tohoto práva, byla dodržena práva na obhajobu a na spravedlivé řízení. V této souvislosti je třeba zohlednit judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, podle níž je v zásadě právo na obhajobu nenapravitelně poškozeno, pokud byla k odsouzení použita usvědčující výpověď učiněná při policejním výslechu bez přístupu k obhájci. Tím by nemělo být dotčeno použití výpovědi pro jiné účely dovolené vnitrostátními právními předpisy, jako je nutnost provést naléhavé vyšetřovací úkony za účelem zamezení dalším trestným činům nebo závažným nepříznivým důsledkům pro další osoby, nebo v souvislosti s naléhavou nutností předejít závažnému ohrožení trestního řízení v situaci, kdy by přístup k obhájci nebo zdržení vyšetřování nenapravitelně poškodilo probíhající vyšetřování závažného trestného činu. Dále by tím neměla být dotčena vnitrostátní pravidla nebo systémy pro přípustnost důkazních prostředků a členským státům by to nemělo bránit v zachování systému, kdy lze soudu či soudci předložit veškeré existující důkazní prostředky, aniž by se zvlášť či předběžně posuzovala jejich přípustnost.
- (51) Povinnost zajistit péči podezřelým nebo obviněným osobám, které se nacházejí v potenciálně oslabeném postavení, přispívá k nestrannému výkonu spravedlnosti.

Orgány činné v trestním řízení by proto těmto osobám měly usnadnit účinné uplatňování práv stanovených touto směrnicí, například tím, že zohlední jakoukoli potenciální zranitelnost, která ovlivňuje schopnost dotčených osob vykonávat právo na přístup k obhájci a na informování třetí strany po zbavení osobní svobody, a přijmou vhodná opatření k zajištění toho, aby tato práva byla zaručena.

- (52) Tato směrnice podporuje základní práva a zásady uznané v Listině, včetně zákazu mučení a nelidského či ponižujícího zacházení, práva na svobodu a bezpečnost, respektování soukromého a rodinného života, práva na nedotknutelnost lidské osobnosti, práv dítěte, začlenění osob se zdravotním postižením, práva na účinnou právní ochranu a práva na spravedlivý proces, presumpce nevinny a práva na obhajobu. Tato směrnice by měla být provedena v souladu s těmito právy a zásadami.
- (53) Členské státy by měly zajistit, aby byla ustanovení této směrnice v případech, kdy odpovídají právům zaručeným EÚLP, prováděna v souladu s těmito právy, jak jsou rozvinuta v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva.
- (54) Tato směrnice stanoví minimální pravidla. Členské státy mohou rozšířit práva stanovená v této směrnicí s cílem poskytnout vyšší úroveň ochrany. Tato vyšší úroveň ochrany by neměla být překážkou vzájemnému uznávání soudních rozhodnutí, k jehož usnadnění jsou tato minimální pravidla určena. Úroveň ochrany by nikdy neměla být nižší než normy stanovené Listinou nebo EÚLP v souladu s tím, jak je vykládá judikatura Evropského soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva.
- (55) Tato směrnice podporuje práva dětí a zohledňuje pokyny Rady Evropy o justici vstřícné k dětem, zejména ustanovení o informování a poradenství, které je třeba dětem poskytovat. Tato směrnice zajišťuje, aby podezřelým a obviněným osobám včetně dětí byly poskytovány přiměřené informace, umožňující porozumět důsledkům vzdání se práva podle této směrnice, a aby rozhodnutí vzdát se svého práva bylo učiněno dobrovolně a jednoznačně. Pokud je podezřelou nebo obviněnou osobou dítě, měla by být osoba, která má za dítě rodičovskou zodpovědnost, co nejdříve vyrozuměna o tom, že dítě bylo zbaveno osobní svobody, a o příslušných důvodech, které k tomu vedly. Pokud je poskytnutí těchto informací osobě, která má za dítě rodičovskou zodpovědnost, v rozporu s nejlepším zájmem dítěte, měl by být místo ní informován jiný vhodný dospělý, například příbuzný. Tím by neměla být dotčena ustanovení vnitrostátního práva vyžadující, aby jakékoli určené orgány, instituce

nebo osoby, a zejména ty, které odpovídají za ochranu nebo zájmy dětí, byly informovány o tom, že dítě bylo zbaveno osobní svobody. Členské státy by se měly kromě nanejvýše výjimečných okolností zdržet omezování nebo pozdržení výkonu práva komunikovat s třetí stranou u podezřelých nebo obviněných osob, které jsou dětmi a které jsou zbaveny osobní svobody. V případě pozdržení by dítě však nemělo být drženo v izolaci, ale mělo by mít možnost komunikovat, například s určitou institucí nebo osobou odpovědnou za ochranu nebo zájmy dítěte.

- (56) Členské státy se v souladu se společným politickým prohlášením členských států a Komise ze dne 28. září 2011 o informativních dokumentech⁽¹⁾ zavázaly, že v odůvodněných případech doplní oznámení o opatřeních přijatých za účelem provedení směrnice o jeden či více dokumentů s informacemi o vztahu mezi jednotlivými prvky směrnice a příslušnými částmi vnitrostátních nástrojů přijatých za účelem provedení směrnice ve vnitrostátním právu. V případě této směrnice považuje normotvůrce předložení těchto dokumentů za odůvodněné.
- (57) Jelikož cílů této směrnice, totiž stanovení společných minimálních norem týkajících se práva na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkácího rozkazu, práva na informování třetí osoby o zbavení osobní svobody a práva na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto jich může být z důvodu rozsahu opatření lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o EU. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (58) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování EU, a aniž je dotčen článek 4 uvedeného protokolu, se tyto členské státy neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná.
- (59) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování EU, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Předmět

Tato směrnice stanoví minimální pravidla týkající se práv podezřelých a obviněných osob v trestním řízení a osob, které jsou účastníkem řízení podle rámcového rozhodnutí 2002/584/SVV (dále jen „řízení týkající se evropského zatýkácího rozkazu“), na přístup k obhájci, na informování třetí strany o zbavení osobní svobody a na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody.

Článek 2

Oblast působnosti

1. Tato směrnice se použije na podezřelé nebo obviněné osoby v trestním řízení od okamžiku, kdy je příslušné orgány členského státu úředním oznámením nebo jiným způsobem uvědomí o tom, že jsou podezřelé nebo obviněné ze spáchání trestného činu, a to bez ohledu na to, zda jsou zbaveny osobní svobody. Použije se až do okamžiku ukončení řízení, čímž se má na mysli pravomocné rozhodnutí o tom, zda podezřelá nebo obviněná osoba uvedený trestný čin spáchala, včetně případného odsouzení a rozhodnutí o opravném prostředku.

2. Tato směrnice se vztahuje na osoby, které jsou účastníky řízení týkajícího se evropského zatýkácího rozkazu (dále jen „vyžádané osoby“), od okamžiku jejich zatčení ve vykonávajícím členském státě v souladu s článkem 10.

3. Tato směrnice se za stejných podmínek, jako jsou uvedeny v odstavci 1, vztahuje také na jiné než podezřelé nebo obviněné osoby, jež se v průběhu výslechu policejním nebo jiným orgánem činným v trestním řízení stanou podezřelými nebo obviněnými osobami.

4. Aniž je dotčeno právo na spravedlivý proces, jde-li o méně závažné delikty:

a) u nichž právní předpisy členského státu stanoví uložení sankce jiným orgánem než soudem s příslušností v trestních věcech, přičemž uložení této sankce lze u takového soudu napadnout nebo mu ji předložit k posouzení, nebo

b) za něž nelze jako sankci uložit odnětí svobody,

tato směrnice se vztahuje pouze na řízení před soudem s příslušností v trestních věcech.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 369, 17.12.2011, s. 14.

Tato směrnice se v každém případě plně uplatní, pokud byla podezřelá nebo obviněná osoba zbavena osobní svobody, a to bez ohledu na fázi trestního řízení.

Článek 3

Právo na přístup k obhájci v trestním řízení

1. Členské státy zajistí, aby podezřelé a obviněné osoby měly právo na přístup k obhájci dostatečně včas a takovým způsobem, aby mohly dotčené osoby prakticky a účinně uplatňovat svá práva na obhajobu.

2. Podezřelé nebo obviněné osoby mají přístup k obhájci bez zbytečného prodlení. V každém případě mají podezřelé nebo obviněné osoby přístup k obhájci počínaje od toho z následujících okamžiků, který nastane dříve:

- a) před jejich výsledkem ze strany policejního nebo jiného orgánu činného v trestním řízení či justičního orgánu;
- b) při provádění vyšetřovacího či jiného úkonu za účelem shromáždění důkazních prostředků podle odst. 3 písm. c) ze strany vyšetřovacího či jiného příslušného orgánu;
- c) bez zbytečného prodlení po zbavení osobní svobody;
- d) pokud byly předvolány k soudu s příslušností v trestních věcech, v přiměřeně lhůtě před tím, než se k tomuto soudu dostaví.

3. Právo na přístup k obhájci znamená, že:

- a) členské státy zajistí, aby podezřelé nebo obviněné osoby měly právo scházet se o samotě a komunikovat s obhájcem, který je zastupuje, a to i před výsledkem ze strany policejního nebo jiného orgánu činného v trestním řízení nebo soudního orgánu;
- b) členské státy zajistí, aby podezřelé nebo obviněné osoby měly právo, aby byl přítomen jejich obhájce a mohl se aktivně účastnit výslechu. Tato účast musí být v souladu s postupy podle vnitrostátního práva, pokud tyto postupy nenaruší účinný výkon a samotnou podstatu dotčeného práva. Jestliže se obhájce výslechu zúčastní, je skutečnost, že k této účasti došlo, zaznamenána v souladu s postupem pro pořizování záznamů podle práva dotčeného členského státu;
- c) členské státy zajistí, aby podezřelé nebo obviněné osoby měly právo na to, aby byl jejich obhájce přítomen přinejmenším při následujících vyšetřovacích úkonech nebo úkonech prováděných za účelem shromáždění důkazních prostředků, pokud jsou tyto úkony stanoveny vnitrostátním právem a pokud se vyžaduje nebo umožňuje, aby byla podezřelá nebo obviněná osoba dotčenému úkonu přítomna:

i) identifikace,

ii) konfrontace,

iii) rekonstrukce místa trestného činu.

4. Členské státy podniknou kroky ke zpřístupnění obecných informací, které by měly podezřelým nebo obviněným osobám napomoci při získání obhájce.

Členské státy bez ohledu na ustanovení vnitrostátních právních předpisů o povinné přítomnosti obhájce učiní nezbytná opatření pro zajištění toho, aby podezřelé nebo obviněné osoby zbavené svobody mohly účinně uplatnit své právo na přístup k obhájci, ledaže se v souladu s článkem 9 tohoto práva vzdaly.

5. Ve výjimečných případech a pouze v přípravném řízení se mohou členské státy dočasně odchýlit od uplatňování odst. 2 písm. c), pokud zeměpisná vzdálenost podezřelé nebo obviněné osoby neumožňuje zajistit právo na přístup k obhájci bez zbytečného prodlení po zbavení osobní svobody.

6. Ve výjimečných případech a pouze v přípravném řízení se mohou členské státy dočasně odchýlit od uplatňování práv stanovených v odstavci 3 v rozsahu, v němž je to s ohledem na zvláštní okolnosti případu opodstatněno jedním či několika z těchto přesvědčivých důvodů:

- a) pokud existuje naléhavá potřeba zamezit závažným nepřiznivým důsledkům pro život, svobodu nebo tělesnou nedotknutelnost určité osoby;
- b) pokud vyšetřovací orgány musí nezbytně přijmout okamžitá opatření umožňující zabránit závažnému ohrožení trestního řízení.

Článek 4

Důvěrnost

Členské státy respektují důvěrnost komunikace mezi podezřelými nebo obviněnými osobami a jejich obhájcem v rámci výkonu práva na přístup k obhájci stanoveného podle této směrnice. Tato komunikace zahrnuje schůzky, korespondenci, telefonické hovory a jiné formy komunikace, které jsou přípustné podle vnitrostátního práva.

Článek 5

Právo na informování třetí osoby po zbavení osobní svobody

1. Členské státy zajistí, aby podezřelé nebo obviněné osoby, které byly zbaveny svobody, měly právo, pokud si to přejí, aby byla alespoň jedna osoba, kterou samy určí, například příbuzný nebo zaměstnavatel, bez zbytečného prodlení informována o tom, že byly zbaveny osobní svobody.

2. Je-li podezřelou nebo obviněnou osobou dítě, členské státy zajistí, aby osoba, která má za dítě rodičovskou zodpovědnost, byla co nejdříve informována o zbavení osobní svobody a o příslušných důvodech, ledaže je to v rozporu s nejlepším zájmem dítěte; přičemž v takovém případě je informována jiná vhodná dospělá osoba. Pro účely tohoto odstavce se za dítě považuje osoba mladší 18 let.

3. Členské státy se mohou dočasně odchýlit od uplatňování práv stanovených v odstavcích 1 a 2, je-li to s ohledem na zvláštní okolnosti případu odůvodněno jedním z těchto přesvědčivých důvodů:

- a) pokud existuje naléhavá potřeba zamezit závažným nepříznivým důsledkům pro život, svobodu nebo tělesnou nedotknutelnost určité osoby;
- b) pokud existuje naléhavá potřeba zabránit situaci, která by mohla závažně ohrozit trestní řízení.

4. Pokud se členské státy dočasně odchýlí od uplatňování práva stanoveného v odstavci 2, zajistí, aby byl orgán odpovědný za ochranu nebo zájmy dětí bez zbytečného prodlení informován o tom, že dítě bylo zbaveno osobní svobody.

Článek 6

Právo na komunikaci s třetími osobami v případě zbavení osobní svobody

1. Členské státy zajistí, aby podezřelé nebo obviněné osoby, které jsou zbaveny osobní svobody, měly právo komunikovat bez zbytečného prodlení alespoň s jednou třetí osobou, kterou navrhly, například s příbuzným.

2. Členské státy mohou výkon práva uvedeného v odstavci 1 omezit nebo pozdržet s ohledem na závažné a naléhavé požadavky nebo na přiměřené praktické požadavky.

Článek 7

Právo komunikovat s konzulárními úřady

1. Členské státy zajistí, aby podezřelé nebo obviněné osoby, které jsou cizími státními příslušníky a které jsou zbaveny osobní svobody, měly právo nechat o zbavení osobní svobody vyrozumět bez zbytečného prodlení konzulární úřady státu, jehož jsou státními příslušníky, a s těmito úřady komunikovat, pokud si to přejí. Pokud však mají podezřelé či obviněné osoby dvě nebo více státních příslušností, mohou si zvolit, který konzulární úřad má být o zbavení svobody případně vyrozuměn a s kým si přejí komunikovat.

2. Podezřelé nebo obviněné osoby mají rovněž právo na návštěvu ze strany svých konzulárních úřadů, mají právo

s nimi hovořit a korespondovat a mají právo, aby jim jejich konzulární úřady zajistily právní zastoupení, pokud s tím uvedené úřady souhlasí a s výhradou přání dotčených podezřelých nebo obviněných osob.

3. Výkon práv stanovených v tomto článku lze upravit ve vnitrostátních právních předpisech nebo postupech, pokud tyto právní předpisy a postupy umožní, aby byly v plném rozsahu naplněny cíle, jež tato práva sledují.

Článek 8

Obecné podmínky pro uplatnění dočasných odchylek

1. Jakákoli dočasná odchylka podle čl. 3 odst. 5 nebo 6 a čl. 5 odst. 3:

- a) musí být přiměřená a nepřekračovat rámec nezbytnosti;
- b) musí být důsledně časově omezená;
- c) nesmí být založena výhradně na druhu nebo závažnosti údajného trestného činu, a
- d) nesmí být na újmu celkové spravedlivosti trestního řízení.

2. Dočasné odchylky podle čl. 3 odst. 5 nebo 6 lze povolit pouze řádně odůvodněným rozhodnutím přijatým pro každý jednotlivý případ justičním orgánem nebo jiným příslušným orgánem pod podmínkou, že toto rozhodnutí je možné soudně přezkoumat. Toto řádně odůvodněné rozhodnutí se zaznamená v souladu s postupem pro pořizování záznamů podle práva dotčeného členského státu.

3. Dočasné odchylky podle čl. 5 odst. 3 lze povolit pouze řádně odůvodněným rozhodnutím přijatým pro každý jednotlivý případ soudním orgánem nebo jiným příslušným orgánem pod podmínkou, že toto rozhodnutí je možné soudně přezkoumat.

Článek 9

Rozhodnutí vzdát se svého práva

1. Aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy, které vyžadují povinnou přítomnost nebo pomoc obhájce, členské státy zajistí, aby v souvislosti s rozhodnutím vzdát se práva uvedeného v člincích 3 a 10:

- a) podezřelé nebo obviněné osobě byly jednoduchou a přístupnou formou ústně či písemně poskytnuty jasné a dostatečné informace o obsahu daného práva a případných důsledcích rozhodnutí vzdát se tohoto práva, a

b) rozhodnutí vzdát se svého práva bylo učiněno dobrovolně a jednoznačně.

2. Rozhodnutí vzdát se svého práva, které lze učinit písemně nebo ústně, jakož i okolnosti, za nichž bylo toto rozhodnutí učiněno, se zaznamenají v souladu s postupem pro pořizování záznamů podle práva dotčeného členského státu.

3. Členské státy zajistí, aby podezřelé nebo obviněné osoby mohly rozhodnutí vzdát se svého práva následně v kterémkoli okamžiku během trestního řízení odvolat a aby byly o této možnosti informovány. Toto odvolání vzdání se práva nabude účinku okamžikem, kdy bylo učiněno.

Článek 10

Právo na přístup k obhájci v řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu

1. Členské státy zajistí, aby vyžádaná osoba měla ve vykonávacím členském státě právo na přístup k obhájci po zatčení na základě evropského zatýkacího rozkazu.

2. Pokud jde o obsah práva na přístup k obhájci ve vykonávacím členském státě, mají vyžádané osoby v uvedeném členském státě následující práva:

a) právo na přístup k obhájci v takovou dobu a takovým způsobem, aby mohly účinně uplatňovat svá práva, a v každém případě bez zbytečného prodlení po zbavení svobody;

b) právo setkat se s obhájcem, který je zastupuje, a komunikovat s ním;

c) právo, aby byl jejich obhájce přítomen a mohl se, v souladu s postupem podle vnitrostátního práva, účastnit výslechu vyžádané osoby vykonávacím justičním orgánem. Jestliže se obhájce zúčastní výslechu, je to zaznamenáno v souladu s postupem pro pořizování záznamů podle práva dotčeného členského státu.

3. Práva stanovená v článcích 4, 5, 6, 7, 9 a, použije-li se dočasná odchylka podle čl. 5 odst. 3, článku 8 se přiměřeně vztahují i na řízení týkající se evropského zatýkacího rozkazu ve vykonávacím členském státě.

4. Příslušný orgán ve vykonávacím členském státě informuje vyžádané osoby bez zbytečného prodlení po zbavení svobody o jejich právu jmenovat obhájce ve vydávacím členském státě. Úlohou tohoto obhájce ve vydávacím členském státě je poskytovat pomoc obhájci ve vykonávacím členském státě tím, že mu poskytuje informace a poradenství, aby umožnil účinný výkon práv vyžádané osoby podle rámcového rozhodnutí 2002/584/SVV.

5. Pokud si vyžádané osoby přejí vykonávat právo jmenovat obhájce ve vydávacím členském státě a nemají-li již tohoto obhájce, příslušný orgán ve vykonávacím členském státě o tom neprodleně informuje příslušný orgán ve vydávacím

členském státě. Příslušný orgán tohoto státu poskytne bez zbytečného prodlení informace vyžádaným osobám, aby jim usnadnil jmenování obhájce v tomto státě.

6. Právem vyžádané osoby jmenovat obhájce ve vydávacím členském státě nejsou dotčeny lhůty uvedené v rámcovém rozhodnutí 2002/584/SVV ani povinnost vykonávacího soudního orgánu, aby v těchto lhůtách a za podmínek uvedených v tomto rámcovém rozhodnutí rozhodl o předání dané osoby.

Článek 11

Právní pomoc

Touto směrnici nejsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy v oblasti právní pomoci, které se použijí v souladu s Listinou a EÚLP.

Článek 12

Právní ochrana

1. Členské státy zajistí, aby podezřelé nebo obviněné osoby v rámci trestního řízení, jakož i vyžádané osoby v rámci řízení týkajícího se evropského zatýkacího rozkazu, měly podle vnitrostátního práva účinnou právní ochranu v případech porušení jejich práv podle této směrnice.

2. Aniž jsou dotčena vnitrostátní pravidla a systémy pro přípustnost důkazních prostředků, zajistí členské státy, aby v rámci trestního řízení při posuzování výpovědi podezřelé nebo obviněné osoby nebo důkazních prostředků získaných při porušení jejího práva na obhájce nebo v případech, kdy byla v souladu s čl. 3 odst. 6 povolena odchylka od tohoto práva, byla dodržena práva na obhajobu a na spravedlivé řízení.

Článek 13

Zranitelné osoby

Členské státy zajistí, aby při uplatňování této směrnice byly zohledněny zvláštní potřeby zranitelných podezřelých a obviněných osob.

Článek 14

Ustanovení o zákazu snížení úrovně právní ochrany

Nic v této směrnici nesmí být vykládáno tak, že omezuje práva zaručená a procesní záruky poskytované podle Listiny, EÚLP nebo podle jiných příslušných ustanovení mezinárodního práva nebo podle práva kteréhokoli členského státu, které stanoví vyšší úroveň ochrany, nebo že se od těchto práv a procesních záruk odchyluje.

Článek 15

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 27. listopadu 2016. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

2. Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

3. Členské státy sdělí Komisi znění vnitrostátních právních opatření, která přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 16

Zpráva

Komise do 28. listopadu 2019 předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu, ve které zhodnotí, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná k dosažení souladu s touto směrnicí, včetně hodnocení uplatňování čl. 3 odst. 6 ve spojení s čl. 8 odst. 1 a 2, a případně předloží legislativní návrhy.

Článek 17

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 18

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy v souladu se Smlouvami.

Ve Štrasburku dne 22. října 2013.

Za Evropský parlament

předseda

M. SCHULZ

Za Radu

předseda

V. LEŠKEVIČIUS